

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

UKRAINIAN LABOR NEWS, Cor. Pritchard Ave. and McGregor St. Winnipeg, Man., Canada.

UKRAINIAN LABOR NEWS

SUBSCRIPTION RATES: Per year \$4.00 Per half year \$2.00

МК XL

4. 46 (1253).

ЧЕТВЕР, 18. Квітня 1929.

WINNIPEG, MAN.

THURSDAY, APRIL 18th, 1929.

No. 46 (1253).

XOL. XI.

НІМЕЧЧИНА ВІДКИНУЛА ПРОПОЗИЦІЮ АЛІАНТСЬКИХ ДЕРЖАВ.

ПАРИЖ, 13. квітня. — Представники альянських держав у репараційній комісії погодилися між собою, що Німеччина має заплатити 24 мільярдів доларів за воєнні витрати. Це домагаючись сьогодні д-р Гальмар Шехт, президент Райхбанку і голова німецької репараційної делегації.

З повної суми 17 мільярдів доларів Німеччина мала би заплатити протягом 37 років, а решту протягом наступних 21 років.

ПАРИЖ, 15. квітня. — Голова німецької репараційної делегації д-р Г. Шехт формально запропонував сьогодні проти гострих домагань, які пропонували Німеччині альянські кредитори в суботу. Він доводив промовляючи на засіданні репараційних експертів і закликав

усіх делегатів далі простувати вручений Німеччині меморандум. Голова комісії Овен Д. Понг згодився на пропозицію і відпочив конференцію до завтра.

ПАРИЖ, 16. квітня. — Д-р Гальмар Шехт, голова німецької репараційної делегації, заявив сьогодні репараційній комісії, що сума відшкодувань, яку альянти запропонували в суботу, є вища, як Німеччина є в спромозі сплатити.

ПАРИЖ, 16. квітня. — Д-р Гальмар Шехт, голова німецької репараційної делегації, дефінітивно відкинув сьогодні суму репарацій, яку альянські представники пропонували Німеччині. Оповіднено, що на завтрашній пленарній сесії репараційної комісії він пропонує німецькій контр-пропозиції з повним планом сплатування річних рат.

ПІЛСУДСЬКИЙ ДІБРАВ ВІЙСЬКОВИХ ЛЮДЕЙ ДО КАБІНЕТУ.

ВАРШАВА, 15-го квітня. Президент Мостіський одобрив вчора кабінет, сформований Казимиром Сігалем на місце кабінету Барта, що зрезигнував. У новім уряді Пілсудський затримує портфель міністра війни, а Август Заєльський портфель міністра закордонних справ. У кабінеті є тільки чотири нові особи. Ними є: полк. Александр Грінстор, міністер праці і суспільної добродійності; полк. Ігнаці Бернер, міністер почт і телеграфів; М. Богухвал, міністер освіти, і полк. Ігнаці

Матшувейський, міністер фінансів.

Як видно з повної депеші, з чотирьох нових міністрів у польському уряді три є подковниками, себто військовими людьми. Це значить, що Пілсудський усунув не тільки собі міністрів і на їх місце казав назначити військових людей, які будуть йому у всім послушні. Це мабуть було й причиною резинації цілого кабінету, яку зроблено лише для форми, а в дійсності розходилося позбутися міністрів, що були не поунтру Пілсудському.

ЕКСПРЕМ'ЄР БАРТЕЛЬ ТАКОЖ НАПАДАЄ НА ПОСЛІВ СОЙМУ.

ВАРШАВА, 13-го квітня. — Урядова газета "Епока" надрукувала статтю бувшого прем'єра Барта, в якій він гостро нападає на сойм за притягнення до суду бувшого міністра фінансів Чеховича. Бартель не пише в таких рішучих виразах, як Пілсудський, але говорить по суті те саме. Він каже, що більшість соймових послів некомпетентні в багатьох питаннях, які сойм обговорює, а зокрема у фінансових справах.

над міністром Чеховичом він називає несправедливою й підлою, що приносить несправу парламентній системі. Далі Бартель говорить, що чинніші польські політичні діячі вважають необхідним замінити теперішню парламентну систему на іншу форму уряду, що буде більш енергична й доцільна.

Цей виступ Барта розуміють в тому значінні, що Пілсудський скоро розв'яже сойм і проголосить нову конституцію.

МАЛЯРИ В МОНТРЕАЛІ НА СТРАЙКУ.

Повітряні 800 малярів у Монреалі вийшли 1-го квітня на страйк, коли контрактори відмовилися перегорювати з юнією в справі заключення нової угоди на надходящий сезон.

Під натиском робітників юніїні урядники були примушені викликати страйк.

Під натиском робітників юніїні урядники були примушені викликати страйк.

ЗБІЛЬШЕННЯ ФЛЬОТИ.

ВАШІНГТОН, 8. квітня. — Протягом слідуючого фискального року, що розпочинається 1-го липня, воздушна фльота Злучених Держав побільшиться на 710 нових літаків.

Націоналістичний уряд розстріляв у Кантоні понад 1,000 робітників

Серед розстріляних є 30 студентів Сун-ят-сенського університету, яких обвинувачено в комуністичній пропаганді. — У провінції Квайчов бандити вбили американського місіонера. — Китайці обстрілювали британський військовий корабель "Тери" на ріці Янцзе і поранили трох моряків та американського кореспондента.

КАНТОН, Китай, 13. квітня. — На приказ націоналістичного уряду, в Кантоні розстріляно минулого тижня більше як 1,000 радикальних робітників. Усіх їх розстріляно скорострілами.

Серед розстріляних є 30 студентів Сун-ят-сенського університету. Їх обвинувачено в комуністичній пропаганді. Вони були арештовані, поставлені перед військовим судом і після засуду на смерть їх зметено вогнем зі скорострілів.

Націоналістичний уряд Китаю наново розпочав білий терор з метою знищити комуністичний рух. Замість старої методи стинання голів, він уживає тепер скорострілів для масової екекції революційних робітників.

ПЕКИН, Китай, 16. квітня. — Збройна боротьба в трох частинах Китаю принесла смерть одному американському місіонерові й поранення американського журналіста та трох британських жовнірів.

Місія Семого Дня Адвентистів сповістила, що Г. К. Файт, місіонар у Квайянгю, був убитий китайськими бандитами, коли проповідував у південно-західній частині провінції Квайчов. Звідомлено не подало подробиць убивства.

Джан Марша, спеціальний кореспондент Юнайтед Прес, і три моряки з британського військового корабля "Тери" були поранені в суботу, коли корабель підплив під перехрестий вогонь двох противних китайських фракцій на ріці Янцзе, на північ від Ічангу.

Американці в Чанте, у провінції Гуанан, намагаються в безпеці від боротьби між таємними противними фракціями. Американці просять вислати канонірки для їхньої охорони.

ШАНГАЙ, Китай, 15. квітня. — Телеграма з Чанте, у північно-західній частині провінції Гуанан, каже сьогодні, що чужинці в тій місцевості були під вогнем через шість днів, що агенція азійсько-нафтової компанії була знищена і католицька місія ограблена. Останні звідомлення кажуть, однак, що воюючі жовніри відступили і що чужинці не є більше в небезпеці.

ЗАСУД КОМУНІСТИЧНОГО ПОСЛА БАЧИНЬСЬКОГО.

ВАРШАВА, 10-го квітня. — Владислава Бачинського, комуністичного посла польського союму, засуджено на 5 років тяжких робіт за "зрадничу діяльність" проти держави.

"ФРАЙГАЙТ" ЗНОВУ ЗАБОРОНЕНИЙ В КАНАДІ.

"Фрайгайт", єврейський комуністичний журнал, видаваний у Нью-Йорку, з'явив знову заборонений в Канаді. Крім офіційного оповіщення канадського митного департаменту, "забороняючого дозвіз газети "Фрайгайт" до Канади", канадський уряд не подав ніякої причини заборонення комуністичної газети.

Це вже друга заборона "Фрайгайту". Лише масовий протест заставив канадський уряд зняти заборону, що розпочалася в липні минулого року. Офіційною вимівкою заборони в той час була "непожаданість" газети, яка вмістила карикатуру на фашистську експедицію Нобіле.

5,500 РОБІТНИКІВ ВИЙШЛИ НА СТРАЙК.

ЕЛІЗАБЕТТОН, Теннессі, 16. квітня. — Другий раз протягом місяця робітники у фабриках Америкен Гленстоф і Америкен Бемберг корпорації у Рейоні вийшли на страйк і фабрики стоять закриті. На страйку є 5,500 робітників. Вони застрайкували на знак протесту проти відправлення юніїних робітників.

ЧИСЛО КОМУНІСТИЧНИХ ГОЛОСІВ ЗБІЛЬШИЛОСЯ.

ДУЛІТ, Мін. — Комуністичний кандидат на мейора міста Том Толі отримав 2,321 голосів. У порівнянні з президентськими виборами комуністичні голоси в цій місті збільшилися втричі.

Місцеві "провідники" Американської Федерації Праці, разом з капіталістичними партіями та їхньою пресою, поборювали комуністичного кандидата підчас виборів.

В ЛИТВІ АРЕШТОВАНО 100 СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІВ.

КОВНО, Литва. — На приказ уряду політична поліція арештувала 100 членів соціал-демократичної партії. Підчас рейдів поліція знайшла літературу, звернену проти уряду. Всі арештованих обвинувачуються в змові на повалення уряду Валдемараса.

ПОТРІБНО ПЕРЕПЛЕЧТИКА КНИЖОК ("БУК-БАЙДЕРА") ДО ДРУКАРНІ "Укр. Роб. Вістей".

Поза опрацюванням книжок такий переплетчик має помагати також час від часу при експедиції газет. Платня після умов. Зголошуватись до офісу "Укр. Роб. Вістей".

ТОРОНТОНСЬКА ПОЛІЦІЯ РОЗБИЛА МІТІНГ СВОБОДИ СЛОВА.

"Воркер" з 13. квітня повідомляє, що торонтоська поліція знову розбила демонстрацію свободи слова й побила деяких робітників, що прийшли на мітінг.

Демонстрація мала відбутися коло Сіті-Гол, на розі вулиць Джеймс і Квін, о 3-ій годині по полудні. Місця пильно стерегли поліцаї й детективи і як тільки перший промовець вийшов на крило, поліція негайно взялася за роботу, щоб розбити зібрання.

Крісло перенесено в друге місце, близько усталених автомобілів, і промовець почав промовляти до юрби, що на числяла пару соток. Як лише промовець почав говорити, автомобілі пустили в рух свої мотори й інші авта почали тру-

біти, счинився великий галас. Поліція в грубий спосіб розпирала з юрбою й побила деяких присутніх робітників. Вони не церемонилися навіть з жінками і таксамо розликали їх. Ця тактика поліції обурила велике число глядачів, які снісали й бикали на поліцію.

Пару робітників з Конференції Свободи Слова забрано на поліційну стацію, де їм грозило й застрадувано їх. Цим робітникам обіцяно також "добри джаби", якщо лише вони залишать "червоних".

Кажуть, що шеф поліції Дрепер сам керував розбиванням демонстрації. Робітники Торонта переконуються на власній шкірі, що нема свободи слова для бовітних робітників.

ПОВСТАНЧИЙ ГЕНЕРАЛ ХОЧЕ ЗДАТИСЯ УРЯДОВІ МЕКСИКА.

МІСТО МЕКСИКО, 15. квітня. — Федеральні урядники вважають, що повстанчий генерал Леопольдо Рабатте пішов на південь у стейті Сонора, щоб обговорити з іншими повстанчими генералами, чи вони підчиняться безумовній задачі, якої вимагає мексиканський уряд.

Тут отримано в суботу пропозицію від ген. Рабатте, який годиться здатися зі своїм військом під єдиною умовою, що буде подаровано життя його офіцерам і рядовикам. Уважають, що військо Рабатте становить головну силу повстанців у стейті Сонора.

Президент Хілл негайно відповів, що відповідальні повстанці провідники мусять підчинитися судові на підставі воєнного закону, але що з ними будуть поступати лагідно в межах того закону.

МІСТО МЕКСИКО, 16. квітня. — Мексиканські повстанці посуваються на північ у своїм деструктивним відступі через Сонору, одинокий стейт, що остан ще під їх контролею, після вчерашньої евакуації Сан Бласу в Синалоа.

Міністер війни Калес повідомив, що федеральний уряд має тепер повну контролю над цілою країною, за винятком стейту Сонора.

Калес видав приказ федеральним військам негайно приготуватися до замкнення дороги відступаючим на північ повстанцям.

Окупація Сан Бласу генералом Карденасом назначена на сьогодні.

ХОТИЛИ ВИСАДИТИ ПОТЯГ, ЯКИЙ ВІЗ ВІЦЕКРОЛЯ ІНДІЇ.

ЛОНДОН, 16. квітня. — Депеша Райтера з Деградуну в Індії повідомляє, що виведено перед прибуттям до Деградуну потяг, який віз віцекороля Індії лорда Ірвіна, занявся коло Гардвару малий залізничний міст. Потяг віцекороля був затриманий цілу годину, поки не впевнено, що міст є безпечний.

Депеша з Делі до Експедиції Телеграф подає більш азірмючу але неоповірену версію цього випадку, яку передруковує з делійської газети. Це звідомлення каже, що недалеко Сагаранпур зроблено в суботу спробу висадити потяг, який віз віцекороля Індії лорда Ірвіна до Деградуну.

Депеша з Делі до Експедиції Телеграф подає більш азірмючу але неоповірену версію цього випадку, яку передруковує з делійської газети. Це звідомлення каже, що недалеко Сагаранпур зроблено в суботу спробу висадити потяг, який віз віцекороля Індії лорда Ірвіна до Деградуну.

ПРОДОВЖЕННЯ ДОПОВІДІ ПРО КОНГРЕС КОМІНТЕРНА.

В неділю раню, дня 21. квітня, тов. І. Навізіський буде продовжати свою доповідь про Шестий Конгрес Комінтерна для українських членів Комуністичної Партії. Доповідь буде виголошена в шкільній залі Укр. Роб. Дому. Початок о годині 10-ій раню.

Спільне-недільне читання відбудеться в приміщенні бувшої друкарні.

В АНГЛІ ПОБУДОВАНО ВІДЛИЧНИЙ ЛІТАК.

ЛОНДОН, 5. квітня. — У великій таємниці побудовано в Англії величезний літак, який має побити всі світові рекорди щодо безперервного лету і лету на віддаля. Секрет кон-

В неділю раню, дня 21. квітня, тов. І. Навізіський буде продовжати свою доповідь про Шестий Конгрес Комінтерна для українських членів Комуністичної Партії. Доповідь буде виголошена в шкільній залі Укр. Роб. Дому. Початок о годині 10-ій раню.

Спільне-недільне читання відбудеться в приміщенні бувшої друкарні.

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JEWELRY STORE COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. Видве Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українськй Робітничий Дім, на розі вулиць Пritchard і Mead peror, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ЗБИРАЮТЬСЯ НАШІ ДО КВАШІ.

ЕКСКУРСІЯ НА СТОРІНКИ МИНУЛОГО.

Після повного провалу петлюрівської-петрушевської політики в Європі, після цілковитого банкрутства, яке закінчилося ганебною угодою петлюрівців з польською шляхтою з одного боку, і відданням Радого Амбасадорів Східної Галичини Польщі — з другого, настав період позакулісових торгів, дрібних гешефтів, вислуджувань ріжних отих жовтоблукитних недобитків по капіталістичних світниках. Були це спроби наїзду з польської та румунської території на Радянську Україну, які кожний раз закінчувалися погромом наїздників, а згодом і самі керівники цих наїздів, як Тютюнник, визнали своє повне банкрутство, висповідалися із гріхів своїх і вернули на Україну для праці під радянською владою.

Видатні люди з наукового та політичного кола, які не втратили ще того, що ми найважче людською гідністю, Грушевський, Лозинський, Косаки та багато інших також вернули на Україну й віддали свої сили та знання на будівництво нової соціалістичної батьківщини. Навіть Петрушевич, який хоч і не вийав на Радянську Україну, та залишаючись в Німеччині, визнав після 14 березня 1923 року свої помилки й почав орієнтуватися на Радянську Україну.

Таке повне банкрутство так званої "національної політики", на ділі-ж проваленої політики, в Європі — цілковито пригодило жовтоблукитникам в Канаді, обеззброїло їх, дезорієнтувало, або, говорячи простою мовою, збило в пантелику. Вони-ж бо проповідували віру в тітку антанту — й та віра завела їх під дурного хату. Вернули у Веральську конференцію, посідали на неї делегати, збирали гроші, а потім навіть ті, кого вони посідали, виреклися й тих, до кого їздили, й тих, хто їх послав. Всі наші покладали на Лігу Націй — і на ній полеклися. Нарешті постановою Ради Амбасадорів і запечатуванням всієї.

Кожний період цієї політики канадійських хвостів петлюрівщини та петрушевщини йшов шпирі з якоюсь доларовою шпоною. На делегацию до Парижа, потім Сіменович Червоний Хрест, потім боєвіщина з позичкою одного мільйона доларів, нарешті назуруківщина та боєвіщина. Обовязково все це було звязане з доларами, чи то з жертвами, чи то з "позичками на вічне оддання", але без доларів не було політики. Навіть кампанія паперових "меморандумів" та протестів до Ліги Націй йшла шпирі з кампанією за доларами.

Після кожної такої доларової політики обовязково починалася між її керівниками сварка, потім подія на табори, перехід від одного до другого, і після таких перегруповок — знову похід за доларами. Ціла-ж ця доларова політика закінчилася сваркою Назарука з Петрушевичом. "Міністер" збудувався проти "диктатора", "амбасадор" (Назарук) вирікся уряду (Петрушевич), чкурнув з Канади, та після блукання від одного берега до другого причалив до гетьманського порту в Злучених Державах, а тепер до польсько-шляхетського в Галичині.

РОЗГЛЯДІЯ І ОРІЄНТАЦІЯ "НА ВЛАСНІ СИЛИ".

Канадійські жовтоблукитники, "інтелектуальне" число яких значно зросло прибувши з Європи метеликами з ріжних петлюрівсько-польських охренок, сіли на якийсь час тихо що до "міжнародної політики", мовляв, хай там їх, отих старокраєвих лідерів, шлях траїтчиків, вивели вони нас в поле. Ми живемо в Канаді й дбаємо про себе. І ото почали вони "канадійську політику": одні почали організувати канадійські січі, звязуючи їх з місцевими військовими організаціями (чартером — бо людей вони так таки й не мають), а другі почали будувати "самостійну Україну" в Канаді (Союз Українських Самостійників), підирозкоці орієнтацією на Польщу через подітку Чемберлейна. Але це були лише верх, одиниці. За ними не пішла не тільки навіть частина тих людей, що йшла з ними в часах "національного відродження", але від них відірвалися їхні найбільші співробітники. Відірвалися й самі повисли у водусі.

Аж ось прибувають до Америки жовтоблукитники нового виробу, про яких в "бурливі часи" не було чути. З Праги приїздає до Злучених Держав Шаповал, а до Канади Григорієв. За Григорієвим торує шлях Мирослав Січинський, а потім по второваній доріжці на канадійському горизонті з'являється "професор соціології" Мандрик. Ці ріжні "соціологи" від петлюрівщини почали до отих розпороснених груп та одиниць, що опинилися на роздоріжжю, казати: За нами! Куди? Ну, розуміється: проти більшовиків, а за Україною есерівським шляхом.

І ПИТАЮТЬ І НЕ ЗНАЮТЬ КУДИ ІДУТЬ.

Починалися наші доморослі "дипломати" в потилицю й вирішували: дево якийсь розумний шлях, коли ми його не розуміємо. Пробували деякі "сміливіші" питати: А чи не буде це часом петлюрівський навіворіт? Ні — відповідали їм Мандрику. Петлюра зрадник, запроданець, його заступник Андрюша це гірший, він з англійськими капіталістами, з Польщею — ми проти него.

Чи не з Петрушевичом була? — питали інші. Ні, Петрушевич вже з більшовниками і з Лігою Націй — ми проти него. То чи не з гетьманом? І не з гетьманом, і не з Петлюрою і не з Петрушевичом і не з більшовниками...

То може самостійно?

І не самостійно. Ми есери й вся наша подітка есерівська, це є така політика, що котрим боком її не обернеш, до якої партії не причепиш, вона пристане й не залише. За нами! Кудю, яким шляхом? Есерівським.

А й справді — чому-б не спробувати. — сказали деякі з тих, які вже взагалі не знали куди йти. Попробуємо не есерівським шляхом. Хоч жінки перестерігали їх, мовляв, як підете отим, господи прости, паскудним шляхом, то до дому не повертайтесь, або хоч черевки в Ред Ривер киньте.

Пішли. Не багато пішло, але самі "добірні", хоч дуже малий процент між ними грамотних. Дорога, як показалося, була недовга, на відпочинку підкріплялися Якиміщаким сіном і, як бачимо, вже прийшли. Думаєте — до самостійної України? Ні, до есерівської. Де вона й яка вона? Та-ж в Лідзі Націй. Есери! Там саме, де була петлюрівська, петрушевичівська, гетьманська, отуманська — там саме в Лідзі Націй й есерівська.

Як-ж ріжниця? Ріжниця та, що йшли вони до неї, до Ліги Націй, есерівською дорогою. Чим ця дорога ріжниться від петлюрівської, петрушевичівської, гетьманської? А ріжниця ось чим:

Петлюрова була: Східна Галичина — Польщі, Україна до Дніпро — для Польщі, а поза Дніпром для Петлюри. Петрушевичова: Східна Галичина під Петрушевичом, вся решта України під Денкіном, а над всіма — Лойд Джордж.

Скоропадського: одна Україна, один гетьман, один цар, один кайзер, двадцять тисяч поміщиків і двадцять мільйонів українських селян — наймитів панських.

А найновіша, есерівська — це автономна Східна Галичина під Полівнею й 14 томок Вилсона. Решта — як Ліга Націй скаже. Що-ж до більшовиків, то на гак з ними, але, якщо Ліга Націй скаже. А що віннішня Ліга Націй, як це повенив есерам містер Вільям Айвенс, не є Лігою Націй, лише "Лігою Урядів", то бие його знає, що вона скаже. Зрештою, щоб там вона не сказала, те есери на це згідні, вони в скрутному випадку прожують на Якиміщаківому сіні. Зійшлися, порадилися і в такому дусі ухвалили резолюцію.

КОНСЕРВАТИВНО-ІНДЕПЕНДЕНЦЬКА ЕСЕРІВЩИНА.

А тепер коротке зсумування.

У Вінніпегу збирания українських віддамків від ріжних давніше збанкрутованих таборів, взявши собі до поміч таких "визнаних на міжнародній політиці" одиниць, як Гунькевич, який думає, що навіть Якиміщаків сін можна їсти, покровивши його політикою Незалежної Партії Праці, почала творити нову політичну шпоку. Бачимо в ній Фереса, який всі табори обійшов і протє "незалежність" затримав; бачимо там Якиміщаківу консервативного табору, бачимо "цілого українця" Вільяма Айвенса з Незалежної Партії Праці, есера Мандрика, ну, а між ними й Гунькевича.

На першому митінгу в Народному Домі ухвалили вони резолюцію до Ліги Націй, щоб вона на основі 14 томок Вилсона, які вмерли значно скорше за Вилсона, дала Східній Галичині автономію. Іншими словами, ці люди, йдучи есерівським шляхом, зрікаються перед самою Лігою Націй незалежності Східної Галичини від Польщі, а просять лише автономії.

Друге — хоч Айвенс сказав їм, що Ліга Націй не є Лігою Націй, то вони, визнаючи й ствержуючи, що Ліга Націй не є Лігою Націй, просять тої Ліги Націй, щоб вона стала Лігою Націй це таки в червнй року.

До того-ж часу... До того часу має шось статися в Канаді. Що саме — ясно не сказано, але шось таке, як протести українців перед Канадою, а Канада, яка входить до тої Ліги Націй, що не є Лігою Націй, має домагатися перед тою Лігою Націй автономії для Галичини. Беручи на увагу, що консерват Якиміщак і "незалежник" Айвенс говорили з одної платформи й сходилися в своїх заключеннях що до цієї есерівської політики, то вони неначе пахне виборами. А що в манітобському парламенті консервати й Незалежна Партія Праці йдуть рука об руку проти уряду Брекена, що навіть сам Квін, агітуючи за "поблиск оверншир", купував шері в електричній компанії через консервата Гейга, то є вигляди, що у Вінніпегу буде створено широ-український консервативно-індепендентську виборчу "справжню" Лігу Націй.

Це що до канадійської політики. Що-ж до європейської, то, знаючи з історії, що вона без доларохаства немислима, мабуть почнеться в Канаді кампанія під фірмою есерівщини, як найновішої форми домагання автономії Східній Галичині під Польщею через Лігу Націй після Вилсонових 14-ти томок.

Ох, ті долари, долари! Які то тяжкі й покручені шляхи до них!

НАСИЛЬСТВА Й ТЕРОР ЗБЛИЖАЮТЬ РЕВОЛЮЦІЮ.

Відозва Виконкому Комінтерну з приводу подій в Індії.

Виконком Комінтерну звернувся до пролетарів всіх країн і пригноблених народів світу з відозвою, де характеризує зростання революційного руху в Індії і надзвичайне підсилення репресій, говорить:

Збільшення насильств в Індії вирішає революцію в країні. З піднесенням революційної хвилі зростає і шириться й зміцнюється провідний вплив пролетаріату в бойовому антіімперіалістичному фронті. Пролетаріат Індії показує трудяглим, що він не зупиняється перед нікими жертвами, щоб повести за собою селянство, міську бідноту і всіх експлуатованих на переможний бій проти імперіалізму.

Аграрна революція — вісь революції в Індії. Індійське селянство починає переконуватися, що його ошукали, і повернули в рабів. Соціал-реформізм, що хвастає дома у мані-

незії, Єгипту і буде за закляком для всього поневоленого людства. Наближаються дні, коли в Індії здійсниться обєднання пролетарської революції з колоніальним повстанням. Робітники всього світу, сказано у відозві, організуючи

бойову підтримку індійській революції, ви будете, поширюєте, зміцнюєте свій світовий антіімперіалістичний фронт. Пригноблені народи! Визволення Індії зруйнує імперіалістичну систему колоніального насильства та грабінництва.

інші чухали потилицю і казали, що воно не таке було-б й рожеве, бо кредити й сьогодні не бракує, а бракує того, при чому фармер не потребуєв би кредиту. Словом, американські фармери знайшлися в такій вулиці, з якої кожний вихід провадив у безвісті.

Річ в тому, що в Америці сили визиску дійшли до такої степені досконалости, що від їх довгих кігтів ніхто і ніде не може сховатися. В результаті, фармер знайшовся в такому положенню, що продукції його праці приносять йому менше заплаці, як вносить кошт самої продукції.

На таке, очевидно, не допоможе ніякий дешевий кредит, і навіть ніякі сентиментальні промови в конгресі. Одинокий вихід — організація, і то така організація, яка могла би успішно протиділати тій організації, яка їх визискує. Фармери класово несвідомі, поки що такої організації не в силі видивити. Замість стати до боротьби за свої інтереси, фармери масово покидають фарми і втікають в промислові центри, де вони опиняються в ще гіршому положенні, бо робітничий ринок і без того вже переповнений шверть. Утікаючи з дощу і попадають під ринув.

СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТИ ПРОТИ РОБІТНИЧОЇ КЛАСИ.

Берлінський соціал-демократичний поліцій-президент заборона робітничої демонстрації, в тому числі й першотраншеву. Робітництво, під керівництвом комуністичної партії, не кориться цій забороні соціал-демократичного поліція та публічне не послухав його 1. травня. Слідом за цим пруський соціал-демократичний міністер внутрішніх справ Гржезінський приготувався заборонити комуністичну партію і організацію червоних фронтонків. Московська "Правда" вмістила з приводу цього редакційну статтю, з якої ніше подано уривок.

Пруський міністер внутрішніх справ соціал-демократ Гржезінський зробив "останнє попередження" німецькій робітничій класі. Панові Гржезінському, а з ним і всьому коаліційному буржуазно-соціал-демократичному уряду Німеччини, робиться ніяково від останніх успіхів революційного крила німецького робітничого руху. Широкі заходи комуністів що-до масової робітничої організації, зростання впливу компартії серед фабзавкомів загрожують підірвати найважливішу підпору буржуазії — соціал-демократію. І вплив на робітничу класу. Одночасно вони вдарюють по всій політиці німецької буржуазії, що стоїть тепер перед новим завданням дальшого перекаладення на плечі робітничої класи нових трудностей, що звязані з відродженням імперіалізму в Німеччині. І пан Гржезінський, одержавши відповідного наказу від буржуазії, пускається в похід проти німецької робітничої класи, намагаючись за допомогою стану облоги й системи терору загнати німецьку компартію в підпілля й позбавити її можливості вести отверту боротьбу за керівництво робітничою класою й проти наступу німецького капіталу. Звичайно, що об'єднаний натиск буржуазії й соціал-демократів не може не вплинути революційно на робітничу класу, бо він б'є безпосередньо на матеріальні інтереси робітників і крім того, перетворює їхні економічні організації, де вони мають надію знайти захист проти наступу капіталу, на своєрідний поліційний участок.

Недавно керівники німецької комуністичної партії казали як про свою квалістєт, про той факт, що комуністи панували переважно на середніх і малих підприємствах. Вибори до фабзаводів показували, що Комуністична Партія Німеччини широким фронтом проходить тепер на великі підприємства, що підпору німецького капіталізму.

Основний висновок з теперішнього виступу пана Гржезінського той, що Німеччина входить у такий період розвитку капіталізму, коли навіть у такій промислово-розвиненій країні "нормальні" демократичні методи стають недостатніми для забезпечення капіталістичних прибутків. Через це німецький капіталізм переходить на шлях терористичних метод придупшення робітничої класи. І коли Гржезінський робить тепер перші кроки на цьому шляху, то він тільки виконує чорну роботу, розчищаючи дорогу отверто реакційній буржуазній диктатурі.

50 років тому "залізний канцлер" Бісмарк виступив із особливими законами проти соціалістів у Німеччині. Тоді це відбувалося у період піднесення й розвитку німецького капіталізму. Особливі закони Бісмарка не встигли зупинити ріст соціалістичного руху німецької робітничої класи. Тепер жалюгідний соціал-демократ Гржезінський намагається повторити досвід "залізного канцлера" й загрожує особливими законами проти передового загону німецьких робітників, проти компартії. Слідом за цим не пощадило Бісмаркові в період піднесення капіталізму, не пощадить це більше тепер і Гржезінському в період занепаду капіталістичного ладу. Німецька робітничая клася й її комуністична партія провадитимуть свою боротьбу за соціалізм і за стану облоги Гржезінського, і в підпіллі так само, як і в період легальности. Не соціал-демократичному панюві Гржезінському зупинити біг історії! Його рух неодмінно веде до перемоги робітничої класи, до тріумфальної чини у рядах робітничої

Здавалося б, що такий стан річей міг би поважно загрожувати економічній структурі країни. Коли зважити, що на протязі 20-ти років поверх чотирьох і пів мільона фармерів покинуло землю, то це таки повинно б зробити неабиякий брак працівників у продукції фармерських товарів. Тимчасом американські спеці, які сидять в своїх офісах з таблицю множення в одній руці, а олівцем в другій, обчислюють так:

В 1928 році пішло з фармів 1,960,000 людей до міст, а з міст пішло на фарми 1,362,000. Ріжниця около 600 тисяч. Але тому, що смертність на фармах менша, як в містах, а уродини більші, то уся ця ріжниця зводиться до всего 188 тисяч осіб. А фармерська продуктивність не тільки при тому не зменшилася, але навпаки. Видатність фармерського робітника тепер на 15 процент вища, і коли до того додати кращі способи культиваци, добору насіння, машинізації, то що, то виходить "окей" для них, що рахують. Та бо вони це й обчислили, що тепер, при машинізації, побільшався й скількість управної землі аж на 20 мільйонів акрів, які колись були уживані на ашу для робочої худоби.

А те, що бідні фармери, з нужди покидають фарми, спеці пояснюють тим, що це є звичайне собі "перетасовання сил", яке вимагають сучасні промислові умовини країни.

І спеці й тут праві. Після закону розвитку капіталізму іншаке не може бути. Капіталістичная організація, машинізація, і усі інші "зації" приводять для фармерів — протетарізацію.

ФАРМЕРСЬКЕ ПИТАННЯ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

За останніх кілька років в ряду днів в політиці було питання державної допомоги фармерам. Ставлено домагання до федерального уряду щоби поцей, в один чи другий спосіб, допомогти фармерам, яким зашораз стає круто, зашораз грозить банкрутство. Конгрес ухвалив закон, після яких фармери могли-б дістати полекешу, але президент, ставивши великого капіталу, усі ті закони кидав до коша, себто відказував їх потвердженню.

Перед виборами 1928 року справа ця набрала була великого розголосу, і навіть більше навіні з американських демократів" думали, що "на шур" республіканська партія у виборах провалиться через її противне фармерам становище. Але вибори пройшли звичайним американським способом і верх взяла та-ж таки республіканська партія, яку фармери могли закидати гноєм та соломою.

ПОЛІТИКА НЕ ПЕЧЕНА АЛЕ ПЕВНА.

Вице-королівська порада.

Вице-король Індії заборона дебати в індійському законодавчому зібранні про політику уряду.

Сидіть, депутати, Покійте дебати Основа політики — ось. Вам треба мовчати Мовчати багато, Шоб... плакати не довелось. Відкиньте спокую А рещту і трусу Як хочете — вуса крутіть. А голени вуса, — В цім разі, "індуси, Сидіть собі просто й мовчіть. Мартин Забєка.

Товариші! Виявляйте передплату на "Українські Робітничі Вісті"!

Українські попи й адвокати на з'їзді Просвіти порозбивали селянам голови

УНДІВСЬКО-СТУДЕНТСЬКА БОЙКА РОЗПРАВЛЯЛАСЯ НА З'ЇЗДІ ПРОСВІТИ З УКРАЇНСЬКИМИ СЕЛЯНАМИ ТАК САМО, ЯК ПОЛЬСЬКІ СТУДЕНТИ РОЗПРАВЛЯЛИСЯ В ЛИСТОПАДІ В ЧАСІ ЛЬВІВСЬКОГО ПОГРОМУ З УКРАЇНСЬКИМИ СТУДЕНТАМИ.

Є пані і селянин. Є фабрикант і робітник. Один панує, другий працює. Перший бореться за право визиску, другий за права жити. Перший, завдяки своїй замогноті, упривілейованому становищу, завдяки тому, що йому вкотили відчинені двері, має школу, освіту, посади — він керує. Другий, через свою споконвічну темноту й убогість, залишається й на далі бідним та визискуваним, але він, годуючи своїм кров'ям потом тисячі паразитів, панів і підпанків, поповів і рійних агентів, сам далі залишається в темноті. І навіть коли він старіється, щоб до його убогої хатини заглянуло проміння науки, знання, то й те йому заступають ворожі сили. Коли він, робітник або селянин, захоче боротися за те знання, то ті, які взяли на знання монополію, книжки та молодтяком розбивають селянинові й робітничкові голови.

Дня 20. березня відбувався в Львові з'їзд Просвіти. Так, з'їзд той самої Просвіти, яка дуже часто солодкими словами звертається до канадійських та американських українців, щоб допомогали їй фінансово, щоб збирали свої жертви на "рідну школу". І от робітники й фермери дають, бо дуже солодкими словами ті Просвіти говорять. Дають, бо знають, що польська шляхта замикала українські школи, отож думають, що може власними центами хоч приватну школу втримаємо.

Так, втримаємо, але для кого? А ось послухайте, для кого.

На з'їзді Просвіти до Львова прибуло 441 делегатів. З них 312 ундівських попов, професорів, послав, сенаторів та адвокатів; 102 радикали — але не такі радикали, що колись, за часів Австрії були бунтівним елементом, а тих, що ший-ше наперед УНДА забігають до польської шляхти; 17 делегатів було робітничо-селянських та 10 партій праці.

Як відбувався самий з'їзд — про це чи варто говорити. Ундівські попи й ціла хрестівська зграя вжила всіх засобів, щоб не допустити на з'їзд Просвіти

"хлопа". Самі себе вони вибрали по згори назначеному плану. Попи добре затирили собі з'їзд Просвіти два роки тому назад, на який прибуло 117 робітничо-селянських делегатів, що аж польська поліція допомагала понам. Цього року вони вжили допомоги поліції вже не на з'їзді, але ще перед з'їздом, коли вибирали на него своїх делегатів.

Закінчується з'їзд. Цар Просвіти, віце-маршалок польсько-варшавського союзу Галушицький закінчує з'їзд своєю нізкій протухлою промовою. Попи й пані співають "Ще не вмерла". Пересіпали. Селяни починають співати "Інтернаціонал". Попівсько-адвокатська зграя, на чолі із своєю академічною молоддю, мов божевільна кидается з палками на селяни й починає їх бити по головах.

Кільком десяткам селян (багато селян радикалів теж співало) не встояти проти соток озвірих вигодувачів кабана, головно проти фашистської озброєної бойки.

Люди, окровавлені, з розбитими головами, почали відтікати. "А всі, що відікали, пішли в кожухах, в дрянних плащах, панків ні одного між ними не було. Одному інвалідові з Укр. Гал. Армії, чоловікові, що стратив безповоротно здоров'я в боротьбі за кращу долю укр. народу, таки дуже паскудно розбили голову. За побитими вийшли поспіаки з палками, оберненими ще каблучком до землі. Тай говорили між собою: "Нема їх! Але звіяли!" Так то тепер є. Люди, що кєрвалились за національну справу, нині "біють" з розбитими головами з Заг. Зборів "Просвіти" перед повними крові годованцями-молодиками. А за що? За це, що дещо інакше думають, як пані, про те, в чім лежить хлопський освітній інтерес. То як треба було, тоді всі добрі, не питають як хто думає, а як дав все, що мав дати, тоді "віеш" з розбитою головою. Гай, гай! Як воно так довго буде?"

Підкреслене я навіть з львівської газети "Праці" з 31. березня, з органу дрібно-міщанської Партії Праці, значить навіть з неробітничої газети. Та це вже нам аж надто свідчить, як пані обходяться з представниками селянства на своїх з'їздах.

"На своїх з'їздах" — сказав я. Що-ж то значить на своїх з'їздах? Чия-ж то Просвіта? Просвіта — це організація розгалужена по цій Західній Україні. Хто-ж у ній членами? Селяни. Яким цілям вона повинна служити? Селянським. Так навіть кажуть попи та адвокати. Але чи так воно не є. Просвіта є притулком цілої зграї ундівських паразитів. Коли два роки тому селяни й робітники почали голосно говорити про "те", що справді вже час, щоб Просвіта не на словах, але на ділі служила селяни й робітникам, коли селяни й робітники прислали на її з'їзд 117 своїх делегатів, то ундівці підняли страшний крик в пресі, попи в церквах, вноси, що комуністи хочуть захопити Просвіту для політичних цілей. Для них кожна людина, що не годиться з ними, коли-ж до того та людина бідна, то вона комуніст. Польсько-шляхетська влада допомагала тоді українським панам. Але попи тоді не наважились бити селян. Кинувся були, але селяни підняли втору свої палиці й попи спинилися. Однак попи та ундівці не випустили тоді з рук Просвіти.

Що-ж сталося? Нині Просвіта політичною шпокою ундівців. Бачите, як ундівці рятували Просвіту перед робітниками й селянами, а як самі вони зробили її політичною? Для них, для панів — Просвіта може бути політичною шпокою, для них вона може бути засобом поширювання польсько-римської конкордату, для них вона може бути засобом збирання доларів в Канаді й Злучених Державах, а коли селяни скажуть, щоб та Просвіта давала їм справжню освіту, тоді пані розбивають селянам палками та молотками голови. Для українського пана та егомоси хлоп'яка голова не на те, щоб її просвічувати, але на те, щоб по ній букми бити.

Ось яку просвіту дають українським селянам і робітникам в Галичині українські пані, попи та підпанки. Пам'ятайте-ж ви, українські робітники й селяни в Канаді й Злу-

чених Державах про цю панську просвіту. Пам'ятайте, бо ось незадовго ті пані придуть до вас за доларами на рідну школу, на просвіту, будуть у вас жєбрати останній тяжко запрацьований цент, будуть казати — давайте, бо у нас влада закриває українські школи. Пригадайте їм ці букми, якими вони на з'їзді Просвіти порозбивали селянам голови.

РОКОВИНИ СМЕРТИ ЧАРЛСА ДАРВІНА.

19. квітня 1883 року помер великий англійський вчений Чарлс Дарвін. Його наука дарвінізм — це наука про еволюцію. Ця наука поклала всі оповідання біблїї про створення світа й про походження людини й нині попи цілого світа виклинають цю науку, боряться проти неї всіма силами. Але це вже пропало. Наука Дарвіна підтверджена тисячами дослідів, перед якими ніщо вже не встоїть, а процеси та заборони дарвінізму спричинюють йому ще більшу популярність.

Ми не маємо потреби багато тут писати про Дарвіна, бо ми широко описали його біографію в "У.Р.В.", а тепер друкуємо про його навчання.

Питання про те, як виникли й розвинулись численні роди й види рослин і тварин, цікавило людей ще з сивої давнини. Наука про копальні рештки тварин (палеонтологія) довела, що рослини й тварини, які існували колись, багато дечим були відмінні від теперішніх. Вчений Лямарк — років 100 тому — вважав, що нинішні види походять від тих, що колись

жили, шляхом еволюції (розвитку) — поступового перетворення одних видів на другі. Причини цього він вбачав у розвитку, властивому всім організмам і в змінах околицьної природи, до яких організм пристосовується. Вчений Дарвін сімдесят років тому остаточно довів еволюцію видів. Головна причина її — природний добір. Це значить, що організми, які більше відповідають природному оточенню, тоб-то краще пристосовані до нього, в боротьбі за існування переживають.

Боротьба за життя, за існування точиться серед усіх живих істот; багато деч-я з них дуже плідночі, отже для всіх живих істот дуже швидко не вистачає б ані місця, ані їжі, якби всі вони лишалися живі. Але величезна кількість народжених гине в цій боротьбі, виживають лише ті, що мають корисні ознаки, які відзначають їх від інших подібних до них. Ці ознаки закріплюються природним добром і з кожним поколінням змінюються; виходять нові відмінні рослини і тварини, а староді і нові види.

свого співробітників за новонароджену дитину. Так Муссоліні думає збільшити свою армію.

За крокодила. — Управа Лондонського звіринця заплатила 2000 доларів за дуже рідкий оказ білого крокодила.

Ціна нахліда. — Недалеко Білорусі добре заховані кости 25 мамутів та кістки чоловіка камінової доби, то є з часу біля 20,000 літ тому назад. Весь матеріал перевезено до Білоруського Музею в Мінську.

Заробили. — Польські залізничні втрапили з причини снігових заметів 70 мільйонів злотих. Рахунок втрат ще не повний.

Нагородо. — Орган Муссоліні "Попольдо д'Італія" визначив 1000 лір нагородо кожному

ВЕЛИТЕНСЬКА ІНДУСТРІЯ.

Америка є знана як країна великого промислу, і майже в кожній галузі вона переважає усі інші країни світу. В автомобільній індустрії вона випередила не тільки кожну іншу країну, але й кілька таких країн разом взятих.

Коли-б спитати кого на скору руку скільки саме автомобілів є в Америці, то ніхто не зумів би сказати, бо їхнє число сягає такої височини, по якій пересічний чоловік ніколи не має потреби ходити думкою. Навіть статистичні бюро не в силі сказати точно скільки саме отих автомобілів є в Америці. Кожна найменша закутна Америка має авта — де більше, а де менше. На кожному шляху, будь він брукованим державним шляхом, чи бичною якою доріжкою, кожного часу можна побачити авта. Що-ж відноситься до міст, то поза автами на вулиці нічого більше не побачиш, за винятком хіба людей, а і то знайдеться, що більше на вулиці автів, як людей.

Усі ці бляшані машини зживають газоліну та одиву міль-

йонами доларів приносять до усьох Раксфелерів, Спиклерів, Догенів та інших.

Щоб обслужити усю цю велитенську скількість автів кожного дня і кожної хвилини, в Америці нарахується сотнями тисяч ціла низка торговельних підприємств. Самих газолінових станцій начислюють 317,000, в яких уживають около 605 тисяч помп. З другої-ж сторони мається 79 тисяч, з верхом, краниць, які продають усю потрібну для автомобілів. Для хромоочих автів існує 95 тисяч "шпінгалів" (ріпейр шале), а для приміщення автів мається около 52 тисяч публичних гараждів. Приватних "возовень" ніхто й не пробує обчислити, бо їх аж надто багато.

Оце тільки малесенький образок того, що зробив за двадцять років часу один тільки винахід автомобіля.

Товариші! Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісті"!

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

ПРЕКРАСНІ ЖУРНАЛИ З РАД. УКРАЇНИ ПО ЗНИЖЕННІ ЦІН!

Важке повідомлення для читачів ТУРФДМ, їхніх бібліотек і поодиноких товаришів і товаришок.

Робітничо-Фармерська Книгарня у Вінніпегу має в себе на складі ограничену скількість дуже цікавих і популярних радянських журналів, в яких є прекрасні оповідання, теоретичні і наукові статті, біографічний розділ, вірші і інші дуже цінні матеріали.

Книгарня дає на цих журналах майже повною опусту тим, що разом з замовленням пришлють гроші. Кожний товариш чи товаришка може купити, одно чи більше чисел цього журналу, якого собі більше з пошле даного списку по зниженій ціні.

Замовляйте скоро і читайте та набувайте знання.

	попередні ціни	теперішня ціна
Прапор Марксизму, числа 1, 2 і 3.	\$1.75	\$1.00
Червоний Шлях, числа 7, 8 і 11.	1.25	.85
Червоний Шлях, подвійне число 9 і 10.	1.50	1.00
Шлях Освіти, числа 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11.	1.50	1.00
Радянська Освіта, числа 8, 9, 10, 11.	.35	.25
Робітнича Освіта, число 9.	.75	.40
Селянський Будинок, числа 8 і 9.	.60	.40
Нова Генерація, числа 7, 8 і 12.	.50	.30
Гарт, числа 6, 11, і 12.	.50	.30
Гарт, подвійні числа 8 і 9.	.75	.50
Життя й Революція, числа від 7 до 12.	.75	.50
Універсальний Журнал.	.50	.30
Музыка Масака.	.65	.40
Більшовик України, числа 13, 14, 17, 18, 19, і 20.	.40	.25
Більшовик України, подвійні числа 15, 16, 121 — 22.	.60	.40
Наша Правда, журнал, що виходить в Галереї.	.25	.20
Світло, числа 1, 2, 3, 4, і 5.	.25	.20

Всі ці журнали набудате тільки в Робітничо-Фармерській Книгарні у Вінніпегу. В нашій книгарні можете дістати книжки по різних галузях. Також можете дістати прекрасні відривні календарі в українській мові, в яких найдетє цілу енциклопедію різних сільських політ і інформацій. На книжках і календарях даємо також значний опуст. Ждайте нашого каталога!

ЗАМОВЛЕННЯ З НАЛЕЖИТИМ ЗАСИЛАЙТЕ НА АДРЕСУ:
WORKERS AND FARMERS BOOK STORE
550 SELKIRK AVE., WINNIPEG, MAN.

ВСЯЧИНА

Радіо-університет. — В Москві розпочав функціонувати перший в Союзі радіо-університет.

Мови. — Обраховано, що на всьому світі є 560 мов і 236 говорів. З мов є в Європі 48, в Африці 118, в Азії 153, в Австралії 117, в Америці 124.

Заробили. — Польські залізничні втрапили з причини снігових заметів 70 мільйонів злотих. Рахунок втрат ще не повний.

Нагородо. — Орган Муссоліні "Попольдо д'Італія" визначив 1000 лір нагородо кожному

свого співробітників за новонароджену дитину. Так Муссоліні думає збільшити свою армію.

За крокодила. — Управа Лондонського звіринця заплатила 2000 доларів за дуже рідкий оказ білого крокодила.

Ціна нахліда. — Недалеко Білорусі добре заховані кости 25 мамутів та кістки чоловіка камінової доби, то є з часу біля 20,000 літ тому назад. Весь матеріал перевезено до Білоруського Музею в Мінську.

"КРАСІН" В ПОЛЯРНИХ ЛЬОДАХ. НАРИС М. ШПАНОВА

(Продовження.)

Вигляд у цих людей такий, наче вони найменше як члени правління "Енгельсон і Сарс". А справді, вони, виявилось, вантажники. З великою енергією і продуктивністю вони беруться обслушати палубу "Красіна" стовпами вугільного пилу.

Вугільними провулками, між величезними штабелями кардіфа ми вийшли геть із складів "Енгельсон і Сарс". Поминувши незрозуміло чому чисті в цих умовах будівлі контори, виходимо на вузьеньку вуличку, стиснену малесенькими будиночками з двома-трьома, іноді навіть з одним вікном. В супроводі юрби краснощоких дїлахів, що завзято викрикують: "Русіскі Красіні", "Русіскі Красіні", простуємо вулицею вниз. Голоногі хлоп'яки, всі як один в брезентових куртках і чорних кашкетах з національними кокардами і золотолосі дівчатка в аскравих зеленях, синих і червоних беретках і в так само яскравих пальтах не відстають від нас. На наше щастя з'явився ще хтось із руських матросів, що взявся роздавати цигарки, і вся юрба кинулася до нього, забувши про нас.

Місто Берген.

Далі, намагаючись не приваблювати до себе

уваги перехожих, ми йдемо гладенькими, мов скатертину, тротуарами, наближаючись до центру. Однак, не так просто законспіруватися тут. Все-ж Європа, і наші шкіряні куртки, фуфайки й френчі гостро відрізняються на загальному тлі ошатно одягненого люду. Цього досить для того, щоб нас пізнавали, як "красінів", бо про нашу присутність в бергенському порті знає все місто.

У місті нам, насамперед, потрібний телеграф. В тихому мозаїчному вестиблю зупиняємося між двома дверима, однаково чепурними і однаково привабливими. За одними — телеграф, за другими — кафе. Однак ідемо на телеграф. Тут сідоволоса фру в рогових окулярах намагється переконати мене на тому, що слово "Алушка", написане в моїй адресі, — не справжнє слово, і що в Алуці немає телеграфу. Я примушений назвати інший пункт по сусідству, де є телеграф і куди моя телеграма, і на думку сідоволосої фру, може дійти. Свою лекцію про те, як адресувати телеграми, фру підкріпила двома величезними філіянтами міжнародного довідника телеграфних пунктів. Вона говорила так переконливо, що я й сам перестав вірити, що в Алуці справді є телеграф.

В 8 год. вечера. Ділове життя Бергена вже заверло. Крамничі значинні, на вулицях гуляють ошатні юрба в світлях костюмах.

Сьогодні нам треба використати вечір на те, щоб зазнайомитися з містом і використати змогу поїсти трохи смачніше, ніж на "Красіні". Останніми днями на "Красіні" нам все давали свинину, від духу якої ми тікали з кают-компанії.

Високо над Бергеном, на горі Флойен, прорізаній глибокою виїмкою і тунелями фюнкюлера, стоїть ресторан, вибілоскутий проти

сонця багряними вікнами. Ми спокусилися цими вікнами і чистенькими ваночками фюнкюлера. Однак, апетиту свого ми не задовольнили, бо в додаток до мікробіологічних мисочок бульйону ми мали вибрати собі страви з довгого переліку риби, серед якої панувала назва макрелі й паутуса. Не звикнувши до такої сили-силенної рибишх страв, ми не знали, що й робити і в наслідок лишилися голодні.

Спустившись з Флойен, ми на таксі обїзджали місто Берген. Широкі майдани центру заповнені великими будинками цілком європейськими на вигляд. Коло рибної пристани на вулиці німецьких купців ці будинки поступуються місцем старим дерев'яним гостро-верхим будівлям, просякнутим духом риби.

Норвежці живуть рибою. З самісінького дитинства вони рибають, вчаться на рибі, працюють над рибою. Риба — це основа норвезького бюджету як масштабом державним, як і масштабом сім'ї. А Берген — рибна столиця Норвегії.

Першого дня нам довелося обмежитися лише зовнішнім оглядом міста. Але вже й цього вечера прибуття "Красіна" зробилося подією. Досить сказати шоферу "Красіні", і він безпомилково мчить кам'яними терасами в далекий кінець вугільної гавани, де біліє вівиска "Енгельсон і Сарс".

Берген — місто, що виблискує чистотою. В найтісніших провулках, мов у гірських аулах, а не в європейському місті, аж мигітять в очах від блискучих вікон і начиченої міді дверних держаків, кольорових вазонів і інших прикрас, наставлених на вікнах. Тим самим відзначаються й крамнички в цих малесеньких провулках. Замість ліричного безладдя, до якого звикло наше око, замість мішанини макарон

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ І РОЗВІСЮДИНОУТЕ ТАКІ ЧАСОПИСНІ ЖУРНАЛИ:

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ" — одиний український робітничий часопис в Канаді, виходить три рази на тиждень. Передплата: \$4.00 на рік, \$2.00 на півроку.

"ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ" — одиний дійсно фармерський український часопис в Канаді, що боронить інтереси працюючого фармерства. Передплата: \$2.00 на рік, \$1.00 на півроку.

"РОБІТНИЦЯ" — одиний журнал в українській мові для працюючої жіноцтва, виходить два рази на місяць. Передплата: \$1.50 на рік, 80 центів на півроку.

"СВІТ МОЛОДІ" — одиний журнал в українській мові для української роб.-фарм. молоді, виходить раз на місяць. Передплата лише 50 центів на рік.

Передплату на повні часописи й журнали пошлюйте або на їми кожен часопис окрема, або на їми й адресу:

WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASS'N Ltd.
Cor. Pritchard & McGregor St., Winnipeg, Man.

Товариші й товаришки! Відновляйте передплату на "Укр. Робітничі Вісті"!

Начерк тезів про загальне положення й завдання Компартії Канади

ОБЕДНАНИЙ ФРОНТ ЗНИЗУ.

(Докінчення.)

Зміщення боротьби проти соціал-демократії переносити вагу значніша об'єднаного фронту знизу, але не звільняє комуністів від обов'язку розрізняти між ширими, але збаламученими соціал-демократичними робітниками, а соціал-демократичними лідерами. Навпаки, це зміщення боротьби робить таке розрізнення більш обов'язковим для комуністів.

Праця в масових організаціях.

Дбати за щоденні потреби працюючої класи; давати як найбільшу підтримку навіть незначним домаганням робітників мас; увійти в середу всіх масових пролетарських організацій (трейд-юніон, культурних організацій, спортивних і т. д.); працювати у відсталій масі пролетарів та безробітних, зв'язуючи одночасно їх елементарні щоденні домагання з основними ключами партії — все це мусить служити як першорядні завдання партії. Лише в розмірі, до якого ці завдання вповільнюють, досягнимо дійсного позискання мас та згуртування їх докола себе.

Негайні завдання.

Оборона чужинських урядів; підтримка Тихооке-

анського Трейд-Юніонного Секретаріату, підтримка Антіімперіалістичної Ліги; підтримка Секретаріату Латинської Америки; блискі зв'язки з Комінтерном і його секціями, головною американською і британською компартіями; боротьба проти фашизму і поперста Антіфашистського Конгресу; більше уваги і підтримки Ліді Комуністичної Молоді і Юнім Піонірам; більше уваги жіночій секції та підтримка праці між жінками, головною організацією жінок робітниць — фабрика; більше уваги освітній праці — основи національної школи, суботніх шкіл і місцевих шкіл; приготування для можливої нелегальності; боротьба проти заборони партії і за легальність; активізація партійних груп, зміцнення більшовицької самокритики; демократична централізація і гостра комуністична дисципліна; боротьба проти безпринципної фракційної діяльності, а за більшовицьку єдність; за більшу і ширшу дискусію всіх політичних проблем, національних і міжнародних постанов і резолюцій Комінтерну та поперста кооперативного руху і боротьба проти бюрократичних тенденцій, як також більша підтримка партійної преси. Оце є негайні важні завдання комуністичної партії.

Але Моріс Спектор і його кілька мало-значних прихильників, хотіли-б зробити з компартії лозину, слабу, м'яву меншевицьку і соціал-демократичну партію під претекстом "свобідної" дискусії меншевицької контр-революційної програми, що її допірають дрібно-буржуазні інтелектуали; які бродять в багні песимізму і "дефітизму", перелякани і збентежені об'єктивними трудностями, що стоять перед пролетарською диктатурою, а які повстають із скорого росту соціалізму та його взаємин до села у Радянському Союзі, як також із частинної стабілізації світового капіталізму. Ці люди не можуть зрозуміти дозріваючих природних суперечностей капіталізму і зростаючу класову боротьбу.

Права небезпека.

В Компартії Канади як також в цілій Інтернаціоналі головна небезпека зараз є — праві ухвали. Виростаючи із об'єктивних умов в Канаді, ця небезпека мусить бути завзято поборювана, головною, однак, ідеологічною боротьбою і переконуванням, а не лише механічною хірургічною операцією. Період стабілізації індустріальної експансії; вплив соціал-демократії і трейд-юніонної бюрократії; пропаганда "добро-

бути"; труднощі праці в змішаній різниці національностіми робітничій класі; чисельна і ідеологічна слабкість партії; збільшений наступ капіталістичної класи на партію з вигодами на нелегальність; загроза депортація і наступ на чужинських робітників; відхилення праці за трейд-юніонну діяльність і т. д. — все це становить підходящий ґрунт для боротьби проти соціал-демократичних тенденцій.

Другим боком цієї правої небезпеки — найбільшій небезпеці — є "ліва" небезпека, як наприклад певне недоцінювання трудностей, втрата зв'язків з масами, відхилення класи про об'єднаний фронт знизу та заперестання поборювання трейд-юніонної бюрократії і її політики виключення (комуністів), на підставі, що ця праця є безнадійна і безкорисна; небезпека виродження в пропаганду секту, закриття революційними фразами, замість щоденної праці між робітниками, замість бої з ними за їхні негайні домагання, позискує таким чином маси на свою сторону, а викриваючи ролі бюрократії і соціал-демократії дійсними фактами в боротьбі, і недоцінюванню значення масової організаційної праці. Чуйно треба вистерігатися небезпеки ізоляції.

НАШІ НЕДОСТАЧІ.

Партія має багато недочотів і помилок. Їх можна зсумувати як слідує: мало діяльності в групах; замітання організаційної лозини; безплановість кампаній (це перемається так хутко, як це буде можливо встановленням національного агітаційно-пропагандного департаменту і створенням таких департаментів в партійних групах); відсутність шапових стратегію; брак організаційного апарату на випадок нагальної потреби; слаба праця в трейд-юніоні; нестворення лівого крила в трейд-юніоні русі; мало шапових з'єдок; остальні секційно-язикові ідеології; відсутність праці серед жіноцтва і т. д. — незв'язування повсякденної праці з важливими політичними подіями, як також слабкість в якості і змісті нашої преси, (як відгороджена від робітничої боротьби і тому безжиттєва та неспелююча).

Резолюція VI. Конгресу Комінтерну.

Випадок одноголосного виключення Моріса Спектора з Компартії Канади на поширенім пленумі ЦВК, вказує повною на велику потребу більшої ідеологічної ясності в нашій партії, на питання відносно Комуністичного Інтернаціоналу і навчання Маркса і Леніна. Це відноситься до партії як цілої і до кожного члена з поодиноким з негайним завданням перестудіювати добре рішення Шестого світового Конгресу Комінтерну та програми і подіє становити ним ухвалені (звіт Центрального Екзекутивного Комітету).

Піліалістичної класи на партію є признанням, що пані знають своїх класових ворогів і що тими їхніми ворогами не є Сімпсон, Вудсворт, Брюс і Гіпс і т. д.

Величезні воєнні приготування є замітні на кожній ділянці; великі противиства, капіталізму самі виходять наверх (зміцнені, боротьба за ринки, сировину і т. д.); збільшена скількість продукції і обмежені ринки збуту на всій охорона митом домашніх ринків; класова боротьба; соціалізм і Радянський Союз з одного боку, а капіталізм, імперіалізм і буржуазна демократія з другого боку та повна хвиля колоніальних революцій. Все це охоплює капіталізм і імперіалізм, які ніколи перед тим. Це є дійсний період імперіалістичних воєн і пролетарської революції.

На основі марксизму-ленінізму, під проводом Комуністичного Інтернаціоналу, Комуністична Партія Канади підіє нестримно вперед, борючись, освідомлюючи і мобілізуючи робітничу класу до остаточно-

го поруху "з капіталізмом" — до повалення капіталістичного імперіалізму і встановлення робітничо-фермерської влади.

ЯК МЕХАНІЗОВАНА ІНДУСТРІЯ ВИСМОКТУЄ РОБІТНИКІВ.

"Лайна", це кульмінаційна точка. У виробі автомобіля тут власне злучуються магично у відповідний момент всі ті продуктивні роботи і процеси і стають складовими частинами автомобіля.

В фабриці Дженерал Моторс Корпорейшн, в Ошаві, там де складають Шевролет автомобілі (асемблї лайн), працює 167 робітників. Всі ці робітники разом одержують \$4.26 за кожний викінчений автомобіль. Це значить, що на кожного робітника припадає 2½ центів. Сотки різних робіт треба виконати між тим часом, коли спід автомобіля так званий "шассі" поставиться на лавку для нотування (риветінг бенч), а часом, коли автомобіль вийде своєю власною силою готувати вже до пробування на дорозі.

Десять робітників працює при лавках до нотування. Один глухий звук машини до нотування заступив тріскіт пневматичного крієсу. Насамперед прикручується штабік на гальми до чотирьох коліс, лишній з'єдок, бакси для батарей, кламри для моферів і чотири сходи, а тоді перекидається його на "коротку лайну". Тут закладається всі колеса, сполучуючі шруби, алемти, бомпери, тенку разом з газоліном покащиком (гейдком), ролі до гальми і багато інших менших робіт — і тоді цей "шассі" перекидається на другу, так звану "довгу лайну".

На довгій лайні.

Тепер приходить індаж на своїм власнім конвеєрі. Разом з всіма своїми частинами його піднімається при допомозі воздушного двигуна. Потім понад голову — взад — на долину — а там вже чекає на нього дольовий конвеєр. Далі йде верхня бляха на індажі (гуд), газоліна в теці, вода в радіаторі... тепер вже автомобіль є на своїй власній силі. Чоловік при колесі заїдає ним над яму, над якою пробувають гальми; робляться ще деякі поправки і автомобіль в'їздить.

але важних частей злучується. Пич, яка ще минулого року служила до того, щоб осушувати свіжу фарбу, якою мальовано автомобіль, відкинута в процесі раціоналізації. Ронінг борд, задні і передні фендери, все вже готове до прикручування шрубами до "шассі".

Тепер колеса.

Коли конвеєр сунеться вздовж лайни, в міжчасі шут (жолуб) з кімнати, де стоять колеса, гарантує зручне добістачування коліс. Готові надуті таєри, всякі деталі відносно таєрів залагоджено передше, трохи шміру на передні колеса... і по звичайнім, однак трохи більше труднім прикручуванні задніх коліс, всі таєри вже на колесах.

Вкінці приходить ще заложення "таєр керієр". Потім спускається в фартусі, щоб не ушкодити фендери. Ці фартухи не є частіною автомобіля і на кінци лайни їх здимається, посилається назад і вживається знов і знов. Чотирох робітників виконує тут певне число інших робіт і тепер приходить верхня частина автомобіля через діру, жолобом, готова до заложення. Вона є піднесена і задні фендери є теж сполучені. При цій часті лайни стоять люде, як гіздо шершенів. Вони отвирють двері і виробовують чи вони добре висить і запертаються; прикручується керуюче колесо (стрінг гвія) і прив'язується його до баді (верхньої часті автомобіля), спускається батерії до бакси, вкладається дроти до батерії; дроти до спарк плаєгів; задні світла; дженерейтор, селф стартер і ампулятор. Закладається передня бляха, так звану "дешпен", потім радіатор. Далі лампи і передній бомпер. Далі йде верхня бляха на індажі (гуд), газоліна в теці, вода в радіаторі... тепер вже автомобіль є на своїй власній силі. Чоловік при колесі заїдає ним над яму, над якою пробувають гальми; робляться ще деякі поправки і автомобіль в'їздить.

Автомобіль що дві мінути.

Ми не згадали ще про всі менші процеси в виробі автомобілів, бо нашою метою є радше дати поняття, як автомобіль посувається в процесі виробу, чим згадувати деталі

процесу механічних точностей. Актуально, коли "шассі" поставиться на однім кінці лайни, себто на лавці для нотування, він виходить на другім кінці лайни зложеной вже, як готова річ. Це забирає менше часу як переглянути якийсь цього писання. Підчас всякого цього процесу кожний з наших 167 робітників заробив 2½ центів. Це може звучати трохи загадочним, однак це треба розкувати. Автомобіль виходить кожних дві мінути, 30 на годину... 300 або навіть й 350 виходить регулярно кожного робочого дня, який складається з 10 годин. Наша громада робітників розділюють між себе \$4.26.

І це є так звана "лайна". Неможливим є описати гарячкову активність, яка оживляє всю навколо продукції. Щось поспуває і робітник не може скінчити свого обов'язку поки автомобіль посується вперед, а другий автомобіль приїде на те місце з тим непевним спінанням, більше старшим і загрозливим, як колишня старіна нагайка. Наш робітник кидається сердито наперед пробуючи докінчити свою роботу. Він перешкадає другим робітникам і вони спинають його. Чи лайна стала? Зараз прибігає бос, клене і злоститься, або це щось більше, залежить від темпераменту. Одного дня збілаво робітничої ногу. Крик, а потім кидає хтось до гузника і заставив лайну. Надходить надзиратель, начого не питаючи, тисне гузик знов, це є сигналом, щоб лайна йшла в рух. Лише негайна акція зі сторони товариша-робітника, який знов заставив лайну, вратувала злану ногу.

Невільничі лайни.

Наш процент одержує 2½ центів. Інші, які працюють в подібних процесех одержують тодіже малу платню. І в цьому власне лежить секрет тих мільйонів Дженерал Моторс. Чи можна отже дивуватися, що компанія не хоче бачити своїх невільничих організаціями? Акція зі сторони робітників грозить жерелам зисків. Дженерал Моторс Компанія з'організувала і централізувала всі свої сили до останнього степеня. Продукція відбувається зараз з точністю годинника через те, що вона є організована. А всю це на користь автомобілевих королів. А невільничі? О, вони мусять приймати те, що їм дається.

ЖИТТЯ І ВЧЕННЯ ДАРВІНА.

(Продовження.)

Вона полягає в тому, що всі організми, які живуть на землі, глибоко між собою споріднені, а це споріднення ґрунтується на спільності походження всього живого, себто: численні десятки і десятки тисяч організмів від мохового обрісника й до дуба, від амєби й черв'ячка до людини виникали від спільних предків і один від одного, шляхом поступових і повільних змін.

2. Перші докази, що наводять Дарвіна.

Якже обґрунтує Дарвін цей основний свій погляд про спільність походження всіх організмів? Перекажемо коротенько найзагаліші докази Дарвіна на користь свого основного положення:

а) Класифікація. Відомо, що всяка наука починає вивчати свій предмет з класифікації, себто заводять систему явища, що їх розглядає, для того, щоб впорядкувати матеріал, легше оволодіти ним і вивчити його. І от, науки ботаніка й зоологія, що мають за свій предмет вивчення рослинного і тваринного світу з давніх-давен, ще до Дарвіна теж завели класифікацію, себто систематизували численні форми тварин і рослин. Але що було покладено в основу цієї класифікації, цієї наукової системи впорядкування? Не які-небудь вільні ознаки, не проста яка-небудь абеткова,

порядкова вигадка, а ступінь дійсного споріднення рослин і тварин. А саме — більший або менший ступінь цього споріднення класи в основу розподілу всього органічного світу і ділили його спочатку на два царства — царство рослин і царство тварин, а кожне з них в свою чергу розподіляли на класи, класи на типи, типи на відділи, відділи на родини, роди й види.

Коротше кажучи, на основі дійсної близькості між собою організмів, або інакше на основі органічного споріднення, все живе в природі прибрало в науці вигляду величезного дерева з спільним стовбуром, від стовбура відходили великі, товсті віти, від них тонші, потім в свою чергу ще тонші галузи й так далі — аж до бруньок і листя. А це значило, що уже початкова ступінь вивчення організмів, себто класифікація, мовчазно визнавала єдність походження всього живого, беручи в основу свого поділу дійсне споріднення організмів. Далі ми побачимо, що це порівняння з вітками дерева не просто лише порівняння, а має в основі своїй дійсну картину й історію походження всіх організмів.

Ясно, що без визнання цього споріднення не можна навіть і починати учення про життя, воно дається вже з самого початку.

б) Та коли це є доказ все-ж до певної міри зовнішній, що ґрунтується тільки на методі класифікації, то є ще й прями докази цього споріднення. Наука — порівняльна анатомія уже за часів Дарвіна мала достовірні докази величезної близькості в будові організмів. Твердо встановлено, наприклад, що різні своїм призначенням і зовнішнім виглядом органи, як ру-

ка людини, нога коня, лапа кроля, плавка моржа, крило кажана, складаються з тих самих кісток, з'єднаних між собою тим самим порядком, і навіть крило птаха, що так різниться зовні від названих органів, мало чим відрізняється від них будовою кісток. Більше того, плавник риби теж схожий на зазначені органи.

Така ж схожість виявляється й у представників рослинного царства. Іноді який-небудь орган є у організмі навіть тоді, коли він йому зовсім непотрібний, він тоді буває в недорозвиненому, початковому вигляді, ніби спеціально для того, щоб виявляти споріднення цієї істоти з тими, що їм орган цей життєво потрібний. Так, наприклад, у багатьох комах є зародки крил, якими вони літати не можуть, у риби є плавальний пухир, що відповідає легким у тварин на суші, та риби дихають, як відомо, не-чим пухарем, а жабрами.

У рослин зустрічаємо те саме: у чоловічій квітці зустрічається зачаток жіночого органу, й навпаки. Хвостик на кінци хребта у людини теж належить до цього роду явищ. Отже, порівняльна анатомія доводить на підставі численних фактів єдність типу, єдність плану творіння, себто-то при всій різноманітності живих істот проглядає якийсь єдиний тип, спільний прообраз, що зазнав тих або інших, більш або менш глибоких змін, та все-ж спільний і єдиний.

в) Ще більш переконуючі докази спорідненості всіх живих істот подає ембріологія — наука про зародки і їх розвиток. Та схожість, що зовсім непомітна, або зникає у дорослих організмів, виступає з різною яскравістю в зародках.

Так, міжчелюсні кісточки, які є у всіх хребтових, крім людини, і які вважають за найяскравішу ознаку, що відрізняє людину від тварин — ці кісточки ще до Дарвіна найшов Гете у людського зародка. Пізніше вони зовсім зростаються з верхньою челюстю. Навіть у птахів дзьоб замінює до певної міри зуби, хоч вони й відсутні. Так, у зародків деяких птахів, наприклад, у струся й папути найдено початки зубів, як і згодом зникають.

Більш того, початкові зародки найменш подібних тварин так схожі один на одного, що без попереднього знання їх батька зовсім неможливо сказати — до якого розряду тварин вони належать.

Те саме доводиться сказати й про рослини. Як відомо, всі рослини поділяються на спорові й квіткові. Перші розплідаються спорами або простими клітинами, а другі, себто-то квіткові, розплідаються насінням. Це найголовніша, найбосновніша ознака поділу всього рослинного царства на дві групи — спорові й квіткові. І однак, глибоке вивчення розвитку зародків вищих спорових і нижчих квіткових рослин доводить, що є переходи форм між споровими й квітковими. Отже, цілком очевидно, що немає сталих меж і кордонів, що поділяють між собою рослини, і що на межі існують непомітні переходи.

(Далі буде.)

ТОВАРИШ РОБІТНИКИ! Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісти"! Не забувайте також про пресовий фонд одинокі української робітничої газети!

НА СКЛАДІ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКОЇ КНИГАРНІ

ви завжди дістанете найкращі і найновіші книжки: оповідання, повісті, романи, науки, економічні, соціальні і ин.

У НАС Є:

- Багатий вибір театральних підручників для великих і малих драматургів;
- Найновіші журнали з Радянської України;
- Річні ноты для хорів і сольо-співів;
- Річні музичні інструменти;
- Перуки, мальовидла, все потрібне для драматургів;
- Грамофонні рекорди й грамофони.

ЖАДАЙТЕ нашого каталога. Разом з каталогом містяться ІНФОРМАЦІЙНЕ І ФІНАНСОВЕ БЮРО, яке дає всі поради, виконує річні припорушення, переідає гроші до старого краю, виірає афілейти, продає шиферта. Обслуга ТОЧНА Й ДЕШЕВА. Можете самі переконатися.

Пішіть на адресу: WORKERS AND FARMERS BOOK STORE або INFORMATION & FINANCIAL BUREAU 550 Selkirk Ave., Winnipeg.

СВЯТКУВАЛИ ЮВІЛЕЙ "УКР. РОБ. ВІСТЕЙ".

У неділю, 31. березня, зібралось невелике число українських робітників в Порт-Артурі, щоб відсвяткувати народження свого вчителя "У.Р.В."

Підчас читання реферату по лінійці присутніх можна було зауважити велике здивування. Я самий був дуже радий, як і всі ті робітники-учні, що їх виховали "У.Р.В." були раді й горді своїм часописом-читачем.

Товариші гламув на мене й каже — Хіба тут нема над чим задуматися? Тут і плакати є над чим. Не багато нас, кажу, але все таки зійшлися й кожний з нас жертвував на пресовий фонд по своїй аморі. Немає вже отих опорів, які приходилось стрічати тому 6 — 7 років назад, збираючи пресфонд.

Та воно трохи так, відповідає задуманий товариш, але ти не знаєш добре цієї місцевості. Тут є 3 — 4 рази більше українських робітників чим тих, що

зійшлися на свято. А скільки ж доларів ті робітники вложили вчора і сьогодні куди шоді, коли-б так всі до долари вложили на фонд нашої преси, тоді й не стидно було-б піти на почту купити дерева, але тоби, що не знаєш добре цієї землі, здається, що все найліпше.

Правда, кажу, землі я добре не знаю, але міркую, що говорю про тих, котрі вчора лішили багато доларів в кишені. Так то було вчора, а сьогодні коршма заперта і я вірю, що піти нема де й чому-ж не прийшло більше українських робітників на таке свято.

Так, каже мій товариш, що велика коршма заперта, це правда, але коршманки не заперті ніколи.

Оті коршманки від хадичих коршмен вештаються між працівничим й видрають останні центи від них за напійки.

І коли-ж прийде час, що отих горбатих і простих коршманків гонитимуть робітники геть від себе. А прийде той день. Він вже недалеко.

Незробитий, Порт-Артур, Алта.

ТАК І РОЗПЛАКАЛИСЬ НА САЛІ.

В суботу 13. п. м. в Порт-Артурі, в Укр. Роб. Домі драматичний гурток, який існує при відділі ТУРФДім в нашій місцевості відіграв повчальну драму пролетарського письменника М. Ірчана "Родина підтарнів".

Хотів тут в Порт-Артур те пер панувє безробіття і майже всі робітники без цента, то все-ж таки сали Укр. Роб. Дому була заповнена місцевим робітництвом. Це знак, що робітництво цінить робітничє містечтво.

Підчас гри, окрім на початку третьої дії, що п'яни Боб і Івасикер виспикали трішки сміху й слівом на почат, на сали панувала тиша від початку до кінця. При кінці третьої дії, де Марко стріляє Боба, публіка не могла здержатись і в радіст, що Марко застрілив Боба, а сали поєнались оплески. Діти мало коли спокійно заховувались, але цей раз то немаче їх в сали не було.

В останній дії, окрім жінок і дітей мушкетери теж не могли здержатись від плачу.

Представлення на загал випало, де куди навіть дуже добре. В першій дії Івасє говорив дуже піднесеним голосом і наголоси давав там, де їх не потріб-но було. Було-б краще, коли-б Івасє говорив так звичайнє, як

він говорить все. Бо є такі слова, що їх не дуже замітно, але такє слово, як прим. "батька" ніколи не треба давати наголо-су на останній склад, бо це вже кожний знає, що наголоє дається на першому складі і має бути "батька", а не "батька".

Гоміи юрби в тій-же савій дії був зорганізований не добре. Видавалось немаче хто жене волі на пасовисько й гойкає.

В нас вже від довшого часу в драмі і в комедії накривало на столі одне і те саме — зеле-це.

Це вже теж треба зміняти. Бо коли-б це було щось дорожого — інша справа, але це тапа річ, за одного долара можна купити, а для штуки це грає важ-ну роль.

Присутній, Порт-Артур, Онт.

МІСЯЧНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ ТУРФДІМ У ВІННІПЕГУ.

Повідомляється всіх членів відділу ТУРФДім у Вінніпегу, що місячні збори членства згаданого відділу відбудуться в неділю, 21. квітня, в годині 2.30 по полудні.

На зборах будуть важні справи, тому кожний член обовязково повинен прийти. Заряд.

ВСІ ВЗЯЛИСЬ ЗА ОСВІТНЮ ПРАЦЮ.

Праця по наших відділах в Іст-Кілдонані, Ман. йде досить живо. Члени ТУРФДім, Жін-секції й Р.З.Т. відірили в Укр. Роб. Домі освітній курс. Кожної середі ввечерю відбувають-ся спільне читання, інші вечери в тижні є заняті оркестрами й аматорським гуртком, що мають свої проби.

На зборах Р.З.Т. з березня до ініціативного освітнього комі-тету члени Р.З.Т. вложили добровільні датки на побудову бібліотеки в Укр. Роб. Домі, на закуплення теорії Т. Шевченка.

По при театральні вистави, концерти й інші підприємства, що відбуваються в Укр. Роб. Домі слід згадати й про святкування міжнародних робітничих діл. Ми святкували день Леніна концерт-мітінгом. Міжнародний день робітничє 8-ого березня, святкували й роковини Т. Шевченка. Всі підприємства й святкування вшпалі відночі й було на них чимало людей. На 21 березня ввечері ми ювільний день 10-их роковин невтомної праці "Укр. Роб. Вістей".

Робіток, Іст-Кілдонан, Ман.

ВІДІХАЛИ ВІД НАС.

День 21 березня відіхали від нас з Бельво, Алта. т. т. Е. Наук, його син і Ю. Гришчак. Ці товариші відіхали від нас так несподівано, що навіть неможливо було пригадати, працювали вони чи ні ввечері. Все-ж такі товариші, коли товариші мєли відіхати, маленька горстка товаришів збиралась на сали, щоб попрощатись з ними.

Голова відділу ТУРФДім тов. Н. Ронко переповніл присутнім товаришам і товаришам, як велику і дорогу працю поведи відіхавшю товариші в наших відділах в Бельво, Алта. а головою т. Е. Наук, що був одним з найважливіших членів нашої організації. Ще не минуло й року, як т. Наук захвав до нашої місцевості і за такої короткої часи моноравнів нашу працю далеко вперед.

В імені відділу ТУРФДім тов. Ронко подякував тов. Науку за його працю і попрацван товаришів в дорогу. Голова відділу Р.З.Т. тов. Н. Перохнюк пращан товаришам і імені відділу Р.З.Т. У відно-вдїть тов. Наук пояснил причину несподіваного відіхду до Сол-бори, Онт., подякував товаришам і товаришам за їхнє щирє відношення підчас його добу-ту в нашій місцевості. Дуже жаль було пращатись з таким дорогим товаришом.

З відіхавшюми товаришами попрацванє тов. Бунга, який щойно приїхав до нашої місцевості і був присутній на сали. На сали товариші ще раз попрощались і відіхали.

В. Джемліл (молодий), Бельво, Алта.

ОБІЗДКА ОРГАНІЗАТОРКИ ЖІН. СЕКЦІЇ ТУРФДІМ.

Повідомляємо всі відділи Жінсекції ТУРФДім в західній Канаді, що організаторка Ц.К. Жінсекції планувє рішучі місцевості в такому порядку: Колеж, Алта. — 20, 21, і 22. квітня. Гларкет, Алта. — 23. квітня. Бельво, Алта. — 24. квітня. Медисон Гет, Алта. — 26, 27, і 28. квітня. Свинфт Корент, Саск. — 29, і 30. квітня. Мус Джо, Саск. — 1, 2, і 3. травня. Ріджайна, Саск. — 4, 5, і 6. травня. Бінефет, Саск. — 7, і 8. травня. Брендон, Ман. — 9, і 10. травня. Портжед за Прері, Ман. — 11, і 12. травня.

Просимо відділи Жінсекції і всі братні організації дати нашій організаторці всю моральну й матеріальну допомогу в її роботі. За Ц.К. Жінсекції ТУРФДім, М. Навізьська, секр.

МАЮ НА ПРОДАЖ малу 10-акрову фарму, три мєли й пів від Порт-Артуру, Онт. Хто хоче набути кусень доброї землі, має добру нагоду не зробити. Продам за \$550.00. Прошу зголошуватись на адресу: HARRY SEMANIUK 547 ALGOMA ST. PORT ARTHUR, ONT.

ЖЕРТВИ ВІД ОДНОСЕЛЧАН.

На будову Народного Дому в селі Тучаші, повіт Свинтін, Галачині, жертвували садунок:

Н. Арборак \$10.00; по \$5.00: Лазарук, Г. Арборак; Н. Кобелюк \$5.00; по \$2.00: М. Шарик, В. Лазарук, Прятель, Н. Мануш, П. Вапріук; Б. Руджик \$1.50; по 1.00: Ф. Машенко, І. Курик, Я. Мойсак, Г. Бузак, П. Кузак, І. Королук, І. Карпук, А. Сенюк, А. Садей, К. Кобелюк, І. Ошуст 75 ц.; по 50 ц.: І. Чувик, Н. Попович, С. Кибич, С. Біле, М. Харюк, І. Комар, О. Рєско, Я. Масай, І. Пандринок; Шургеда 45 ц.; по 25 ц.: Г. Бузак, М. Стрєго, М. Талєнко, І. Маланюк. Разом \$51.20. Переслано грошей \$1.20 авіа-слугою до краю \$50.00, на що в отримав лист і послужку від тамтешнього комітету з шурою-полювою, так само в імені нашого комітету складено сердечну послужку всім жертводавцям. Николай Арборак секр. Келгарі, Алта.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

ІСТ КІЛДОНАН, МАН. Одним повідомляється всіх українських мешканців в Іст-Кілдонані й Едмунд, що в суботу, 20-го квітня, в Укр. Роб. Домі, відділ Р.З.Т. виставить перший раз в Іст-Кілдонані дуже повчальну вєсу на 3 дії, В. Винищенка п. н. "БРЕХНЯ". Ціна вступу знижена з 35 ц. до 25 ц.; для дітей 10 ц. Приходять громадою і клітке друзів. Початок в годині 8.30 ввечерю.

В неділю, 21. квітня, в УРД в Іст-Кілдонані, Ман. друга група Дівочої Мандолінової Оркестри з Вінніпегу від управно тов. Патека дасть ПРЕКРАСНИЙ КОНЦЕРТ. Програма концертова буде багата і цікава. Отож приходять громадою і на Фес, щоби виступити пороздє крисло. Початок в годині 8.30 ввечерю. Вступ за вільними датками.

БРУКЛЕНДС, МАН. Одним повідомляється до відомо членикам відділу Жінсекції в Бруклендс, що МІСЯЧНІ ЗБОРИ відбудуться у вівторок, 21. квітня, в годині 8. ввечерю. Присутність всіх обовязкова.

ТРАНСКОНА, МАН. Стараним освітньо-організаційного комітету при українських робітничих організаціях, що згуртовані при УРД в Трансконі, відбудуться в неділю, 21. квітня 1929 р., в УРД дуже цікава й повчальна ЛЕКЦІЯ про неміду 1929 р., в Порт-Артурі Гол. лізіменту з Вінніпегу. Початок в годині 2-й по-лоудні. Приходять громадою і приходять на час.

Цього самого дня ввечерю, в годині 8.30 відбудуться гарний і добрий програмою ВЕЛИЧАВНИЙ КОНЦЕРТ. На концерті виступить з коротенькою промовою т. Давидюк, новий учитель і диригент Дівочої Мандолінової Оркестри. Приходять на час.

МОНТРЕАЛ, КВЕ. Заходом місцевого відділу Р.З.Т. буде поставлена в суботу, 27-го квітня 1929 р., в Порт-Артурі Гол. лізіменту з Вінніпегу опера в 3-ох діях п. н. "ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ". Драматично-співачий гурток при відділі ТУРФДім докладає всіх стараних, щоб штука випала вийти в світ. Приготовляється заборозьскі й турецькі костюми та декорації з усіма технічними і світляними ефектами. Шукатиме між оперетками — однією з найкращих. Вступ 50 центів. Початок тоно в годині 8.15 ввечерю.

ДР. Ф. РИБАК

М.Д. С.М. L.M.C.C. ЛІКАР, ОПЕРАТОР І АКУШЕР З довголітньою практикою в шпиталях Вінніпегу, Шікаго й Монреалі. Операції виконує в шпиталях. Офіс: — 504 SELKIRK AVE. Телефон: — 55 323. Решиденія: — 502 ALFRED AVE. Телефон: — 54 900. WINNIPEG, MAN., CANADA

ОБІЗДКА ОРГАНІЗАТОРА ТУРФДІМ І Р.З.Т. ПО СХ. КАНАДІ.

Цим повідомляється всі відділи ТУРФДім, Жінчої Секції і Р.З.Т. що згідно з ухвалами Десятого З'їзду ТУРФДім і П'ятого Конвенції Р.З.Т. Центрального Виконком ТУРФДім і Головний Заряд Р.З.Т. висилають на організаційну обіздку тов. Івана Стокалюка, який перше об'їде східну Канаду, а потім західну.

Тов. Стокалюк відвідає садунок місцевості:

- Содборн, Онт.—22, і 23. квітня. Коінстон, Онт.—24, 25, і 26. квітня. Еспаноло, Онт.—28. квітня. Су Сейнт Мері (Бей Вю), Онт.—30. квітня, 1, і 2. травня. Су Сейнт Мері, Онт.—3, 4, і 5. травня.

Товариші й товаришк! ЦВК ТУРФДім і Головний Заряд Р.З.Т. звертаються до вас з просьбою, щоби ви проголо-сили в своїй місцевості добре всі ці мітінги та постарались зробити їх як найбільше успішними.

В кожній місцевості т. Стокалюк буде мати мітінги з зарядками наших організацій, також зі всім членством відділів ТУРФДім, Жінсекції і Р.З.Т. і МАСОВИ ВІЧА, на які треба притягнути найбільше число робітників і робітнички та да-ти їм змогу почути про значіння і здобутки наших робітничих організацій. Також проситись всім нашим відділам, щоби поставили дати організаторам всю моральну й матеріальну поміч, за що ЦВК ТУРФДім і Головний Заряд Р.З.Т. вам шире дякує.

За ЦВК ТУРФДім, М. Шатульський. За Гол. Заряд Р.З.Т., О. Хомішкий.

Др. В. ЧАСНИЙ ЛІКАР, АКУШЕР І ОПЕРАТОР (M.D., C.M., L.M.C.C.) з практикою в шпиталях в Монреалі і Ст. Боніфе. 413 SELKIRK AVE. — Phone 55 866 — WINNIPEG (На місці x-ра Гержабека) — Урядувє ввечерю.

ПЕРШОРЯДНІ УКРАЇНСЬКІ КРАВЦІ Виробляємо найкращі й найліпші суконі убрания й оперетки після найновіших мод і на означений час. За вдоволення ручимо. ЗАХОДЬТЕ ДО НАС ОСОБИСТО, А З ПРОВІЩИ ПИШИТЬ ДО: KUZUK & DEMKIEW 814 MAIN STREET Cor. JARVIS AVE. WINNIPEG, MAN.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ Робимо до міри зимові оперетки, осні плащі, убрания, сукні вдоволенної моди з найліпшої матерії і сукни по зміняєній моді. Завезаємо роботу на означений час і за вдоволення ручимо. Також чистимо, прасуємо й направляємо. А. СНОМА — 567 SELKIRK AVE. — WINNIPEG, MAN.

ОБІЗДКА ОРГАНІЗАТОРА ТУРФДІМ І Р.З.Т. ПО ЗА-ХІДНІЙ КАНАДІ. Цим повідомляється всі відділи ТУРФДім і Р.З.Т. що ЦВК ТУРФДім і Головний Заряд Р.З.Т. висилають на організаційну обіздку т. Івана Кланбанюкського по західній Канаді, який відвідає садунок місцевості:

- Едсон, Алта. — Вівторок і се-реда, 23, і 24. квітня. Кардиф, Алта. — Четвер і п'ят-ниця, 25, і 26. квітня. Едмонтон, Алта. — Неділя, 28. квітня.

Товариші й товаришк! В місцевостях, де т. І. Кланбанюкський затримається тільки один день, треба скла-дати масове віче в місцевостях, де організатор затримається два дні, то в перший день треба скликати спеціальні збори самого членства, а на другий день масове віче. Оголошен-ня на спеціальні збори членства і на масові віча висилається кожному відділові, а заряди відділів повинні до-дати, щоб такі зборания добре про-голосили в своїй місцевості.

Також проситись всім нашим відділам в даніх місцевостях, щоби поставили дати організаторові всю моральну й матеріальну поміч, за що ЦВК ТУРФДім і Головний Заряд Р.З.Т. вам шире дякує.

За ЦВК ТУРФДім, М. Шатульський. За Гол. Заряд Р.З.Т., Ом. Хомішкий.

НА ПРОДАЖ хата на п'ять кімнат, 6 купальня. Хата недавно декорова-на, а з навіною мальовани. На дворо-ві й в саду є окрема шина. До стрі-карки пів блокка до Укр. Роб. Дому 2 блокки; школа через дорогу. Продам дешево. Зголошуватись на число: 622 BURROWS AVENUE WINNIPEG, MAN.

ПОШУКУЮ Васіля Собкова, з се-ди Чорнуковичів Вельких, повіт Гусєв-ський, Галачині. Має переселити в мі-стє Саскатун. Вступ по себе, або інформації про нього прошу слати на адресу: DM. SZAMRAY 89 HALLET ST. WINNIPEG, MAN.

НА ПРОДАЖ 380 акрів землі в оклиці Спрінгфілд, Алта., 10 мєли від Вінніпегу. Продам по можності мен-шими обшарами. Ціна — \$300 за акр. Фарма надється під огороду-вання. Будинки нема. Має також 25 акрів лесу; продам по \$25.00 за акр. По більшій інформації прошу зголо-шуватись на адресу: V. SHYMKOW SPRINGFIELD, MAN.

ХТО МАЄ НА ПРОДАЖ або до ви-найму барбер шапу, або бивраню з барбер шапою і помешканням в од-ному будинку; по укривованні цін і на легкі сплати, згодити до одного тижня написати на адресу: LOUIS LAYCHUK General Delivery CALGARY, ALTA.

НА ПРОДАЖ ресторан, позо-лений в добрім місці, бізнес до-брий. Хому скоро продади за готів-ку, бо відіхав до місцевості. Пите-ресуючих прошу зголошуватись на адресу: AMERICAN LUNCH 61 S. CUMBERLAND ST. PORT ARTHUR, ONT.

HOME MEAT MARKET Phone 6365 10342-101 St. EDMONTON, ALTA. Виробляємо старороскрані ковбаси, сьлядєсоні, балоні і ріжного ро-да м'ясні виробы. Висилаємо на провищю С.О.Д. Пишить до нас по інформації. Вистачить: Д. САРАНЧУК і В. МАРЧИШИН.

MILAN OXORN бувший австрійський правник і знає вєсь по питанням австрій-ських законів, має свій офіс під ч.: SUITE 604 THEMIS BLDG. 10 ST. JAMES ST. W. MONTREAL, QUE. Говорить по українськи і по російськи.

ВЛАСНИКИ АВТОМОБІЛІВ! Ми спеціалізуємо в фендерах і ра-дієторах, в напави, будові й владу-вання. Роботу гарантуємо. Число телефону 83 233. ІОСИФ РИХЛІВСЬКИЙ AUTO METAL WORKS 895 MAIN STREET WINNIPEG, MAN.

ДР. Й. С. ЧАЙКІВ ЛІКАР АКУШЕР І ОПЕРАТОР (B.A. M.D.) Офіс: 349 BATHURST STREET Toronto, Ont. Офіс і мешкання, 269 ROYCE AVENUE Tel. LUTHERBURY 3353 Урядові години — від 2. до 4. і від 6. до 8.

НАЙЛІПШИЙ ЛОМБЕР В нас можна дістати всякого рода матеріал, який лише потрібний до будови. Для фармерів даємо спеціальну ціну на всім. Купуючи в нас, ви дістанете повне вдоволення і гарантію. Пишить в своїй мові до: WINNIPEG LUMBER & FUEL CO. 362 JOHNSON AVE. — PHONE 53 113 — WINNIPEG, MAN.

ПРИХОДІТЬ НА ПРЕДСТАВЛЕННЯ ПОЛЬСЬКОГО ТОВАРИСТВА! АМАТОРСЬКИЙ ГУРТОК ПОЛЬСЬКОГО РОБІТНИЧО-ГО ТОВАРИСТВА У ВІННІПЕГУ відіграє В СУБОТУ, 20. КВІТНЯ 1929 РОКУ В САЛІ УКР. РОБІТНИЧОГО ДОМУ У ВІННІПЕГУ гарну комедію на три дії п. н.: "СУСІДИ" і комедію в одній акті п. н.: "ХРАПАННЯ З РОЗКАЗУ" Обі повні штуки є незвичайно цікаві й смішні. Хто прийде побачити їх, то певно буде вдоволений. ПОЧАТОК В ГОДИНІ 8.30 ВВЕЧЕРОМ. ЦІНИ ВСТУПУ 35 і 25 ЦЕНТИВ. Весь прихід призначений в користь будови Польського Робітничого Дому у Вінніпегу. В НЕДІЛЮ ВЕЧЕРОМ ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ. ВСТУП ЗА ДОБРОВОЛЬНИМИ ДАТКАМИ.

Збогачуйтесь з Канадою. В КАНАДІ, в новім краю вже ростє більше кращої пшени-ці, чим в другім краю — вона про-дукує 40 процент газетного папе-ру в світі, вона є одною з великих копальняних країн світа, вона є другою що до скількості дерева на землі. Однак тільки мала частина великих Канадійських бо-гацтва зїстала використана, її най-ліпші роки доперва прийдуць. Коли Ви робите і шадите гроші, Ви збогачитеся з Канадою. Коли Ви хочете шадити гроші, занєсити їх до Канадійського Банку оф Коммерс, котрий задержить їх безпечно і зверне їх Вам зараз в разі Вашої потреби. Коли Ви хочте пїслати гроші до старого краю, зайдіть до пер-шої ліпшої філії Канадійського Банку оф Коммерс. Ваші гроші будуть вислані прямо до іншого великого банку і цей прищле нам ресит, що гроші виплачені. Канадійський Бенк оф Коммерс зробить це: Скоро—Безпечно—Тано. THE CANADIAN BANK OF COMMERCE Capital Paid Up - - \$24,823,400 Reserve Fund - - \$24,823,400